

376:316.6

С 69

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ „ЛЬВІВСЬКА ПОЛІТЕХНІКА”

СОЦІАЛЬНА ІНКЛЮЗІЯ ТА ІНКЛЮЗИВНА ОСВІТА У ВИЩІЙ ШКОЛІ

Навчальний посібник

Видавництво «Новий Світ – 2000»

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ „ЛЬВІВСЬКА ПОЛІТЕХНІКА”

СОЦІАЛЬНА ІНКЛЮЗІЯ ТА ІНКЛЮЗИВНА ОСВІТА У ВИЩІЙ ШКОЛІ
Навчальний посібник

*Рекомендувала Науково-методична рада
Національного університету «Львівська політехніка»*

Видавництво «Новий Світ - 2000»
Львів
2024

*Рекомендувала Науково-методична рада
Національного університету «Львівська політехніка»
як навчальний посібник для науково-педагогічних працівників,
навчально-допоміжного персоналу Львівської політехніки, надавачів соціальних послуг -
представників державних і недержавних соціальних служб м. Львова і області*

(протокол № 3/2022 від 20.05.2022 р.)

Рецензенти:

*Піча В. М., д. соц. н., професор кафедри соціології та соціальної роботи Національного університету «Львівська політехніка»;
Слозанська А. І., д.пед.н., доцент, завідувачка спеціальної та інклюзивної освіти Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка;
Архипова С. П., д.пед.н., професор кафедри соціальної роботи і соціальної педагогіки Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького.*

Укладачі:

*Бік О., Гайдук Н., Гасяк М., Герасим Г., Зеленко Н., Климанська Л.,
Клос Л., Козак М., Красілич І., Макух О., Савка В., Ставкова С.,
Уманець Н., Флагерті М., Шаповалова Т., Школяр М., Яцишин У.*

Соціальна інклюзія та інклюзивна освіта у вищій школі: навчальний посібник / Бік О., Гайдук Н., Герасим Г., Зеленко Н., Климанська Л., Клос Л., Козак М., Красілич Г., Макух О., Савка В., Ставкова С., Уманець Н., Флагерті М., Шаповалова Т., Школяр М., Яцишин У. / За ред. Флагерті М., Школяр М. – Львів, Видавництво «Новий Світ - 2000», 2024. – 246 с.

ISBN 978-966-418-318-2

Навчальний посібник присвячений актуальній проблемі і репрезентує доробок вітчизняних та закордонних дослідників, відображаючи зміни, які відбуваються в українському суспільстві. Праця націлена на впровадження принципів соціальної інклюзії та формування компетентності щодо їх фахової реалізації. Структура посібника дозволяє, окрім змістовного наповнення тематичних напрямів, познайомитися з окремими кейсами, запитаннями для закріплення інформації, глосарієм, практичними завданнями, переліком літературних джерел. Це допоможе максимально наблизити навчальний процес до практики. Посібник рекомендовано для науково-педагогічних працівників, навчально-допоміжного персоналу Львівської політехніки, надавачів соціальних послуг -представників державних і недержавних соціальних служб м. Львова і області, а також всіх зацікавлених в питаннях реалізації соціальної інклюзії та впровадження інклюзивного навчання в закладах вищої освіти України.

ISBN 978-966-418-318-2

© Видавництво Новий Світ - 2000, ФОП Піча С В , 2024

© Авторський колектив, 2024

Передмова	4
Forword	12
Тема 1. Концептуальні та нормативно-правові засади забезпечення інклюзивної освіти у вищій школі	20
1.1. Інклюзивна освіта: сутність, принципи, функції.....	20
1.2. Нормативно-правові основи інклюзивної освіти в Україні.....	30
Тема 2. Методологічне підґрунтя формування інклюзивного освітнього середовища	43
2.1. Від виключення до інклюзії: підходи до питання інвалідності в історичному контексті.....	43
2.2. Науково-практичні підходи, що сприяють формуванню інклюзивного освітнього середовища.....	54
2.3. Концептуальні засади організації інклюзивного навчання у закладах вищої освіти в країнах Європейського Союзу, Великобританії, США та Канаді.....	64
Тема 3. Інклюзивне освітнє середовище у закладі вищої освіти: практичні аспекти	82
3.1. Розуміння бар'єрів у контексті соціальної інклюзії та інклюзивної освіти.....	82
3.2. Принципи та структура універсального дизайну навчання.....	98
3.3. Роль цифрових технологій у інклюзивному навчанні.....	109
3.4. Інклюзивна освіта в умовах пандемії.....	118
3.5. Роль сім'ї у впровадженні інклюзивної освіти.....	128
Тема 4. Проблеми осіб з особливими освітніми потребами в освітньому середовищі	139
4.1. Типові проблеми студентів з особливими освітніми потребами в освітньому середовищі: досвід Національного університету «Львівська політехніка».....	139
4.2. Дослідницький підхід у вивченні питань інклюзії у сфері освіти.....	141
4.3. Оцінювання потреб осіб з особливими освітніми потребами крізь лінзу інвалідності.....	153
Тема 5. Основи ефективної комунікації у системі відносин: «студенти з особливими освітніми потребами - викладачі - адміністрація»	163
5.1. Студенти з особливими освітніми потребами-викладачі-адміністрація: налагодження діалогу для узгодження потреб.....	163
5.2. Ефективні комунікації. Технології взаємодії з людьми з інвалідністю.....	172
5.3. Використання медіації при вирішенні конфліктів в академічних групах зі студентами з особливими освітніми потребами.....	183
5.4. Супервізія як технологія запобігання виникнення професійної деформації та вигорання викладачів у закладі вищої освіти.....	197
Тема 6. Актуальні питання імплементації інноваційного світового досвіду у сфері інклюзивної освіти в Національному університеті «Львівська політехніка»	198
6.1 Про розвиток системи інклюзивних освітніх послуг у Львівській політехніці.....	213
6.2. Визначення шляхів імплементації інклюзивної освітньої політики у Львівській політехніці / The outlining of ways to implement inclusive education policy at Lviv Polytechnic.....	223
Глосарій	233
Додаток 1	242
Додаток 2	243